

Східноєвропейський національний університет ім. Лесі Українки
Бібліотека

Серія «Дослідники Волині. Дати і долі»
Вип. 18

Михайло Каргер

(1903–1976)

Біобібліографічний нарис до 115-ї річниці від дня народження

Луцьк-2018

Михайло Каргер (1903-1976) [Електронний ресурс] : біобібліог. нарис до 115-ї річниці від дня народж. / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека ; уклад. Л. Дейнека. - Луцьк, 2018. - Бібліогр.: 9 назв. – (Дослідники Волині. Дати і долі ; вип. 18).

Рекомендовано бібліографічні матеріали про життєвий шлях та наукову діяльність дослідника Волині княжої доби М. К. Каргера.
УДК 902(01)

Каргер Михайло Костянтинович – визначний спеціаліст у галузі слов'яно-руської археології та історії давньоруської культури і мистецтва, доктор історичних наук, дослідник Волині княжої доби.

Народився 30 травня 1903 року в м. Казані. У 1923 р. закінчує Петроградський університет, працює на кафедрі мистецтв цього ж навчального закладу. Під час війни, як доброволець, бере участь у боях за Ленінград. З 1943 р. продовжує працювати в Ленінградському університеті та в інституті археології АН СРСР.

Досліджував історію та археологію давньоруських міст, зокрема пам'ятки архітектури та живопису. Проводив розкопки у Києві, Борисполі, Вишгороді, Переяславі-Хмельницькому (Київська обл.), Галичі (Івано-Франківщина), Ізяславі (Хмельницька обл.), Володимирі-Волинському (Волинь).

Перші у ХХ столітті архітектурно-археологічні дослідження волинських міст княжої доби проводились під керівництвом Михайла Каргера. У 1954 році експедиція працювала у Володимирі-Волинському, відвідувала Луцьк. Впродовж 1955–1956 років неподалік від Василівського храму-ротонди, що у древнього граді на Лузі, було розкопано руїни чотиристопної церкви XII–XIII століть [1].

Однією з причин зацікавлення Ленінградської школи археологів до Волині був історико-географічний момент. Волинь і Володимир зокрема, в різні часи мали значний культурний вплив на інші землі Західної Русі. Частина цих західноруських земель у певні періоди перебувала у безпосередній залежності від Галицько-Волинської держави. Саме тому при Ленінградському відділенні ІА АН СРСР була створена відповідна археологічна експедиція, яка з перервами досліджувала міста Володимир та Лучеськ аж до самого розпаду Радянського Союзу [8, с. 250].

За сприянням О. Цинкаловського М. Каргеру відразу ж вдалося віднайти відповідний об'єкт для розкопок. Ним стали монументальні споруди в урочищі Михайлівщина. Протягом двох наступних польових сезонів йому вдалося частково дослідити добре збережені фундаменти двох монументальних храмових споруд та рештки палацу княжої доби. [8, с. 251].

Впродовж 1957–1964 рр. під час розкопок пам'ятки під керівництвом М. Каргера виявлено рекордну для Волині кількість скарбів – 16 на одному місці [4, с. 100].

М. Каргер – автор ряду книг, у тому числі – й присвячених минувшині нашого краю: «Зодчество Галицко-Волынской земли в XII – XIII веках», «Вновь открытые памятники зодчества XII–XIII вв. во Владимире-Волынском».

Рекомендовані та використані джерела:

1. Від берегів Неви – до Стиру та до Луги [Електронний ресурс] // Волинська правда : інтернет-видання. – 2015. – 17 черв. – Режим доступу: <https://bit.ly/2qTW3jY> (дата звернення: 23.04.18). – Назва з екрана. – Перші у ХХ столітті архітектурно-археологічні дослідження волинських міст княжої доби проводились під керівництвом Михайла Каргера.
2. Відомі археологи - дослідники пам'яток України : біогр. слов.-довід. : посіб. для студентів ВНЗ / М-во освіти і науки України [та ін.] ; [уклад. Г. В. Охріменко, С. М. Локайчук]. - Луцьк : Вежа-Друк, 2014. - 212 с.

3. Каргер Михайло // Енциклопедія українознавства : Словникова частина : [в 11 т.]. / Наук. т-во ім. Шевченка у Львові ; голов. ред. В. Кубійович. - Перевид. в Україні, репринт. відтворення вид. 1955-1984 р. - Львів, 1994. - Т. 3. - С. 959.

92.0(4УКР)

Е 64

4. Кульчицька С. С. До питання про місцезнаходження скарбів Волині XI – першої половини XIII ст. [Електронний ресурс] / С. С. Кульчицька // Вісник Інституту археології / Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Ін-т археології. – Львів, 2011. - Вип. 6. - С. 96–105. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Via_2011_6_6 (дата звернення: 17.05.18). – Назва з екрана.
5. Муляр Г. В. Археологічні дослідження Волині та Рівненщини (друга половина 1940-х – початок 1990-х років) [Електронний ресурс] / Г. В. Муляр // Гілея : наук. вісн. : зб. наук. пр. / Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова, ВГО "Українська академія наук". – Київ, 2014. - Вип. 87. - С. 122-126. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gileya_2014_87_32 (дата звернення: 17.05.18). – Назва з екрана.
6. Петрович В. Дослідження М. К. Каргером комплексу споруд Михайлівського монастиря / В. Петрович // Минуле і сучасне Волині та Полісся. Володимир-Волинський в історії України і Волині : наук. зб. : матеріали XXXII Міжнар. наук.-практ. іст.-краєзнав. конф., м. Володимир-Волинський, 12 черв. 2009 р. / Володимир-Волин. міськрада [та ін.] ; [редкол.: Г. Бондаренко та ін.]. - Луцьк, 2009. - Вип. 32. - С. 23-24. - Бібліогр.: 10 назв.

63.3(4УКР-4ВОЛ)

М 62

7. Прищепя Б. Основні результати археологічних досліджень волинських міст епохи Київської Русі у 1991–2010 роках [Електронний ресурс] / Б. Прищепя // Археологічні дослідження Львівського університету. – Львів, 2012. – Вип. 16. – С. 162–182. – Режим доступу: <http://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/01/9-18.pdf> (дата звернення: 17.05.18). – Назва з екрана.
8. Терський С. Володимир у світлі археологічних досліджень [Електронний ресурс] / С. Терський // Княжа доба: історія і культура / Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України ; відп. ред. Я. Ісаєвич. – Львів, 2007. – Вип. 1. – С. 243–270. – Режим доступу: http://shron1.chtyvo.org.ua/Terskyi_Cviatoslav/Volodymyr_u_svitli_arkheolohic_hnykh_doslidzhen.pdf (дата звернення: 17.05.18). – Назва з екрана.
9. Терський С. В. Східний кордон Волинського князівства у XII–XIII ст. (за даними археологічних досліджень) [Електронний ресурс] / С. В. Терський. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/67636734.pdf> (дата звернення: 17.05.18). – Назва з екрана. – Є інформація про діяльність М. Каргера.